

# DARBININKAS

Vol. LXVI, Nr. 43  
Spalio - October 30, 1981

Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS  
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.  
Brooklyn, N.Y. 11207

30 centu

## Savaitės įvykiai

Meksikos vasarvietė Cancun vyko vadinamoji Šiaurės-Pietų, arba turtingųjų ir atsilikusiųjų, 22 valstybių galvų konferencija dėl pasaulio išteklių teisingesnio pasidalijimo, nes Šiaurės valstybės, turėdamos tik 25 proc. visų pasaulio gyventojų, yra suglobusios apie 80 proc. pasaulio išteklių.

Graikijos parlamento rinkimus laimėjo panheleniškas socialistų sąjūdis, vadovaujamas Andreas Papandreou. Prieš rinkimus šis sąjūdis skelbė, kad Graikija pasitrauks iš Nato ir Europos bendrosios rinkos, kad neleisianti Graikijai veikti JAV karinėm bazėm, bet JAV tiki, kad aštraus posūkiu Graikijos politikoj nebūsią.

Sov. S-ga pripažino Maskvoj veikiančią Palestinos išlaisvinimo organizacijos įstaigai diplomatinės teises.

Stanislaw Kania, Lenkijos komunistų partijos pirmininkas, po aštrių partijos centro komiteto debatų atsisakė. Į jo vietą buvo išrinktas dabartinis min. pirmininkas gen. Wojciech Jaruzelski, kuris, be to, savo rankose pasilikė ir gynybos ministeriją. Sov. S-ga tokiu pasikeitimu esanti patenkinta, bet ar tai padės pašalinti Lenkijos ūkinę krizę ir darbininkų nepasitenkinimą, yra neaišku.

Irano ministrų kabinetas, vadovaujamas ajatolos Mohammed Riza Mahdavi-Kani, išrinkus naują prezidentą, atsistatydino. Nauju min. pirmininku buvo paskirtas JAV išmokslintas islamo fundamentalistas Ali Akbar Velayati.

Sov. S-ga Cancun konferencijoje nedalyvavo ir iš anksto ją pasmerkė, kaip dar vieną turtingųjų valstybių bandymą neesminiais pažadais suskaldyti 3-ojo pasaulio valstybių vienybę.

Olandijos min. pirmininkas Andries van Agt ir jo ministrų kabinetas, negalėdami sutarti dėl finansinės politikos, atsistatydino.

Turkiją valdanti karinė junta sudarė 160 narių patariamąjį parlamentą krašto naujai konstitucijai ir rinkimų įstatymui paruošti; uždarė visas politines partijas ir nusavino jų turtą.

Hosni Mubarak, naujas Egipto prezidentas, tvirtindamasis savo poste, įsakė areštuoti eilę fundamentalistų ir kitų opozicijos narių, o iš armijos paleido 134 karius.

Rumunija įšivedė duonos normavimą ir uždraudė duoninius javus naudoti pašarui.

Lenkijos komunistų partijos centro komitetas savo posėdy nutarė persvarstyti su Solidarumo unija pasiektus susitarimus, panaudoti konstitucines priemones krašto tvarkai užtikrinti, grąžinti 6 dienų darbo savaitę ir laikinai suspenduoti teisę streikuoti.

Švedijoj besilankęs JAV gynybos sekretorius Caspar W. Weinberger buvo supažindintas su švedijos karinių pajėgų pasirošimu kraštą ginti ir jų ginklavimu. Esą Švedija norėjusi JAV parodyti, kad užpuolimo atveju ji ginsis.

Egipto prezidentas Hosni Mubarak pareiškė, kad prezidento Anwar el-Sadat žudikų vad. I. Khaled Ahmed Shawk al-Intanbuli bendradarbiavo su islamo fundamentalistų sektos Takfir Wahirga nariu Aboud el-Zoumr, kuris su savo pusbroliu Tarek el-Zoumr tuoj po atentato prieš Sadat buvo sulaikytas.

## APIPLĖSTOS BAŽNYČIOS TELŠIŲ VYSKUPIJOJE

Iš Lietuvos K. Bažnyčios Kronikos Nr. 47

**Įsilaužia į bažnyčias, išniekina jas, apiplėšia, kartais net sudegina, naikina kryžius kapinėse ir šventoriuose, o komunistinė valdžia kaltininkų neieško, nes jie tarnauja okupantų ateistiniam tikslam.**

### RAŠO TELŠIŲ KUNIGŲ TARYBA

Telšių vyskupijos Kunigų taryba  
1980 m. lapkričio 30 d.  
Nr. 3

### TSRS GENERALINIAM PROKURORUI SKUNDAS

Jau eilę metų prieš Lietuvos Katalikų Bažnyčią veikia tamsūs gaivalai, vykdanys įvairaus profilio teroro veiksmus. Mus stebina tas faktas, kad Lietuvos TSR Vidaus reikalų ir Teisingumo ministerijų darbuotojai vis neįstengia nusikaltėlių išaiškinti arba tiesiog nekvepia dėmesio į tikinčiųjų skundus.

### (Sudegintos Batakių ir Gaurės bažnyčios)

Pavyzdžiui, 1970 m. birželio 25 d. sudeginta Tauragės raj. Batakių bažnyčia, statyta 1509 m. Gaisro kaltininkai iki šiol neišaiškinti. Tikintiesiems susidare įspūdis, kad nusikaltėlių niekas neieškojo, o į tikinčiųjų

prašymus leisti statyti bažnyčią neatsakė nei LTSR, nei TSRS vyriausybė (į LTSR Ministrų Tarybą kreipėsi 1970.VII.28, o į TSRS Ministrų Tarybą 700 tikinčiųjų 1970.VIII.17, ir bažnyčios atstatyti neleido). Žmonėse paplito gandai, kad bažnyčių sudeginimas buvo iš anksto planuotas, nes, praėjus lygiai mėnesiui, 1970.VII.24, dienos metu sudeginta to paties rajono Gaurės bažnyčia, vertingas architektūrinis 1773 m. paminklas. Nusikaltėlių taip pat niekas nesurado. Į tikinčiųjų prašymą, rašytą 1970.VII.14, leisti atstatyti LTSR Ministrų Taryba taip pat neatsakė ir bažnyčios atstatyti neleido.

Neįmanoma ir išskaičiuoti visų prieš bažnyčias ir bažnytinis asmenis padarytų nusikaltimų, todėl išvardinsime tik kai kuriuos paskutinių trijų metų nusikaltimus vien Telšių vyskupijoje.

### (Sudegintos, apiplėštos bažnyčios)

1. Akmenės raj., Papilėje, 1977.VIII.15 sudeginta meniška

kapų koplyčia. Nusikaltėlių niekas neišaiškino.

2. 1977.IV.II nusikaltėliai, įsilaužę į Mažeikių bažnyčią, išbarstė Švč. Sakramentą, pagrobė komunes, raktelius ir kt. Nusikaltėliai nesurasti. 1979.III.10 d. į bažnyčią įsilaužusį nusikaltėlį, nesusėjęs nieko pavogti, sugavo patys tikintieji, šis vėliau buvo teisiamas.

3. Klaipėdos raj., Gargždai. 1978.I.15 išplėštas tabernakulis, Švč. Sakramentas išbarstytas, sumindžiotas. Įsilaužta į bažnyčią bedieviško išniekinimo tikslu, nes materialinės vertybės nepažabtos. Nusikaltėliai neišaiškinti.

4. Klaipėdos raj. 1978.VIII.30 išlaužtas Vėžaičių bažnyčios tabernakulis, išnešta aukų dėžutė. Nusikaltėliai nesurasti.

5. 1978.VII.8 Telšių raj., Pavandenės šventoriuje sudaužyti stiklai visų 14 Kryžiaus kelio koplytėlių, o koplytėlės su užrašu "Liaudies meno paminklas, saugomas valstybės", sulaužyti rėmai. Nusikaltėliai nesurasti.

6. Tauragė, 1978.III.20. Įsilaužę į bažnyčią nusikaltėliai nepajėgė išlaužti didžiojo altoriaus tabernakulio, jį sulankstė, išplėštas šoninio altoriaus tabernakulis. Bažnytiniai indai ne-

(nukelta į 2 psl.)



Lietuvių Moterų Klubų Federacijos suvažiavimo atstovės spalio 24 Kultūros Židinyje. Nuotr. L. Tamošaitis

## LMK FEDERACIJOS SUVAŽIAVIMAS KULTŪROS ŽIDINY

Spalio 24, šeštadienį, Kultūros Židiny Brooklyne vyko Lietuvių Moterų Klubų Federacijos suvažiavimas. Dalyvavo 38 atstovės iš įvairių klubų. Toliausia buvo Ona Baužienė iš Sydnejaus, Australijos. Kitos atstovės buvo iš Chicagos, Philadelphijos, Washingtono, New Jersey, Stamfordo, Hartfordo, New Yorko klubų.

Posėdžiai vyko Kultūros Židinio mažojoje salėje. Klubų at-

### JAV LB TARYBOS SESIJA

Bostone spalio 24-25 vyko JAV LB tarybos suvažiavimas. Dalyvavo 36 asmenys. Svarstyta rinkiminių taisyklių pakeitimas ir jų priėmimas. Kalbėta apie artėjantį pasaulio lietuvių seimą, kuris bus 1983 Chicagoje. Eligijus Sužiedėlis skaitė paskaitą "LB apylinkių reikšmė".

(nukelta į 5 psl.)

## ĮTEIKĖ MEMORANDUMĄ VALSTYBĖS DEPARTAMENTUI

JAV LB visuomeninių reikalų taryba, tęsdama pastangas apginti lietuvius išveivius nuo nepagrįstų bendradarbiavimo su naciais kaltinimų, nutarė neaplenkti ir valstybės departamento. Tuo tikslu rugsėjo 29 JAV LB delegacija Washingtono buvo priimta Rytų Europos skyriaus direktoriaus Peter Bridges ir Pabaltijo valstybių sekcijos viršininkės Mildred Paterson.

JAV LB-nei atstovavo krašto valdybos vicepirmininkė politiniam reikalui Aušra Zerr, JAV LB ryšininkas tarptautiniam reikalui Algimantas Gureckas ir teisinis visuomeninių reikalų tarybos patarėjas adv. Ernestas C. Raskauskas Jr.

Norėta formaliai pasiskųsti valstybės departamentui dėl specialių investigacijų įstaigos pareigūnų artimo bendradarbiavimo su oficialiais okupanto valdininkais pavergtoji Lietuvoje, kas pažeidžia JAV-į ilgametį nusistatymą nepripažinti sovietų smurtu įvykdyto Pabaltijo valstybių inkorporavimo į Sovietų Sąjungą.

Įteiktame memorandume ir išsivysčiusio pokalbio su valstybės departamento pareigūnais metu LB atstovai pateikė konkrečius faktus, įrodančius specialių investigacijų įstaigos pa-

reigūnų kolaboravimą su sovietais. Tai jie vykdo talkinami JAV ambasados Maskvoj pareigūnų, kurie suveda juos su sovietų teisinės srities valdininkais.

Konkrečiu pavyzdžiu buvo nurodytas Floridjoj gyvenęs lietuvis, savo patriotizmą įrodęs 1941 metų sukilimo prieš sovietinį okupantą metu. Jam, laikinosios sukiliminės vyriausybės paskyrimu ėjusiai atsakingas pareigas Kauno miesto savivaldybėj, šiuo metu yra keliami byla naudojantis sovietų pateiktas sufabrikuoti kaltinimai. Naudodamiesi diplomatiniais kanalais, sovietai specialių investigacijų įstaigai yra pateikę keturių Kaune gyvenančių asmenų pavardes, tariamai sutikusius prieš kaltinamąjį "liudyti". Specialių investigacijų įstaiga, sovietų spaudžiama, sutiko, kad minėtų keturių liudininkų apklausinėjimas būtų pravestas Vilniuje. Juos apklausinėjant, būtų naudojamos sovietinė teismine procedūra, kuri būtų tokia:

1. Liudijimas būtų vykdomas remiantis vietos (sovietine) teismine procedūra.

2. Liudininkų prisakdinimą administruotų sovietų teismo pareigūnas (procurator).

(nukelta į 2 psl.)

## LIETUVIAI DALYVAVO MARATONO BĖGIME

Spalio 25, sekmadienį, New Yorke įvyko dvylikasis pasaulinis maratono bėgimas, kuriame dalyvavo 14,496 bėgikai, suvažiavę iš įvairių pasaulio kraštų. Daugiausia jų buvo iš Amerikos. Baigiamąjį tikslą, finišą, pasiekė 13,360. Bėgimą stebėjo pusantro milijono žmonių.

Bėgime dalyvavo ir 7 lietuviai. Jie turėjo lietuviškus marškinėlius, įrašus — Lietuva.

Pirmą vietą laimėjo Alberto Salazar, amerikietis, pernai taip pat pirmas atbėgęs. Šiemet jis bėgo 2 val. 8 minutes ir 13 sekundžių. Tai naujas pasaulinis rekordas.

Pirmoji moteris buvo Allison Roe iš Naujosios Zelandijos. Ji 26,2 mylių nuotolį nubėgo per 2 min. 25 minutes ir 28 sekundes. Ir čia naujas pasaulinis rekordas.

### Dalyvavę lietuviai

Čia nusifotografavę lietuviai sudarė lietuvišką vienetą. Jie turėjo ir lietuviškus ženklus.

Petras Vainius atbėgo 980. Jo laikas — 2 v. 52 min.

Rimas Prižgintas iš Californijos atbėgo 2351. Jo laikas — 3 v. 8 min.

Vaidila Damušis iš Clevelando atbėgo 2570. Jo laikas — 3 v. 11 min.

Rimas Gedeika atbėgo 11,349. Jo laikas — 4 v. 28 min.

Moterų grupėje: Monika Vainiūtė atbėgo 9154. Laikas — 3 val. 59 min.

Jūratė Kazickaitė atbėgo 10,785. Laikas — 4 v. 19 min.

Buvo susidariusi lietuvių grupė, kuri šiuos bėgikus pakelėse pagirdė sode, parėmė juos moraliai.

Daily News paskelbė visų bėgiųjų sąrašą. Ten randame dar šiuos lietuvius:

Kuchinskas, atbėgęs 754. Jo laikas — 2 val. 48 min. Tai buvo greičiausias iš lietuvių grupės.

Toliau Daily News mini šias lietuviškas pavardes: R. Jokubaitis, 29 metų, atbėgęs 3108; A. Valys, 39 metų — 5283; J. Slažas, 34 metų — 6868; M. Norvaišas, 39 m. — 9188; L. Kanopka (moteris), 27 m. — 9231; C. Wychunas (moteris) 30 m. — 9456; J. Andrius, 36 m. — 9709; R. Girmius, 32 m. — 9727; A. Vaznelis, 63 m. — 9749; J. Vernickas, 27 m. — 11,084; L. Čyprys, 42 m. — 12,041.

Yra ir daugiau pavardžių, kurios atrodo lyg būtų lietuviškos, bet jos gali būti ir graikiškos. Gal tame sąrašė yra ir daugiau lietuvių, kurių pavardės jau nieko nesako apie lietuvišką kilmę.



Lietuviai, dalyvavę maratono bėgime. I-oje eilėje iš k. Vaidila Damušis iš Clevelando, Jūratė Kazickaitė; stovi iš k. Rimas Prižgintas iš Californijos, Petras Vainius, Monika Vainiūtė ir Rimas Gedeika. Nuotr. Jono Vainiaus

## ĮTEIKĖ MEMORANDUMĄ VALSTYBĖS DEPARTAMENTUI

(atkelta iš 1 psl.)

3. Liudininkų parodymus į anglų kalbą verstu sovietų paskirtas vertėjas.

4. Tik sovietų valdžios patvirtintam amerikiečiui advokatui būtų leista atstovauti kaltinamajam amerikiečiui liudininkų apklausinėjimo metu.

5. Visa teisinė procedūra vykty sovietiniame teisme.

6. Liudininkai teisme liudyti būtų kviečiami naudojantis sovietine šaukimo į teismą procedūra, ir nepaklusus jiems būtų taikomos sovietinių įstatymų numatytos sankcijos.

Adv. Raskausko teigimu, jei kaltinamas amerikietis nutartų stebėti liudininkų apklausinėjimą (tai jam garantuoja JAV įstatymai), jį, nuvykus į Vilnių, sovietiniai saugumo organai galėtų suimti. Advokato gynėjo asmeninės laisvės sovietų taip pat būtų varžomos, kiek tai liestų pagalbos ieškojimą kaltinamajam sovietų teritorijų gyvenančių asmenų tarpe.

LB-nės memorandume iškelta, kad suminėti pavyzdžiai rodo specialią investigacijų įstaigos nesąmoningai įvykdytą Lietuvos veikiančių sovietinių įstatymų pripažinimą. Tas pripažinimas sukelia problemas patiems liudininkams. Gerai žinoma, kad so-

vietai tokius "liudininkus" sugeba paveikti, prievartauti ir įbauginti. Pripažindama sovietinių įstatymų galią, pati Amerika yra tapusi kolaborante su Lietuvos pavergėju, kiek tai liečia išgavimą pareiškimų iš tiesos laisvai negalinčių sakyti liudininkų. Kaltinamasis taip pat negali šauktis liudininkų pagalbos sau apginti, nes šie, sakydami tiesą, nukentės nuo sovietinės valdžios.

Sovietų pateiktų dokumentų tikslumu taip pat negalima pasitikėti. JAV-ų 96-to kongreso pakomisė (Subcommittee on Oversight of the Permanent Select Committee on Intelligence) rado, jog sovietai vykdo dokumentų klastojimus bei jų fabrikuojamas savo tikslum pasiekti.

Memorandume teisingumo departamentas yra kaltinamas atsakymu apklausinėti laisvam pasauli gyvenančius galimus liudininkus. Jo pareigūnai taip pat yra atsakę priimti kaltinamojo norimus pateikti dokumentus. Teigiama, kad specialią investigacijų įstaiga yra užsikinusi už sovietinės meškerės ir bylą veda remdamasi daugiau sia vien tik sovietiniais liudininkais ir jų pateiktais dokumen-

tais. "Neatlikęs namų darbo su JAV-ėse gyvenančiais liudininkais ir esama dokumentacija, teisingumo departamentas yra pasiryžęs kolaboruoti su sovietais net ir tada, kada nepripažinimo politika gali virsti auka."

Memorandumas baigiamas klausimu: kodėl sovietai laukė keletą dešimčių metų pradėti kaltininkų ieškojimą? Samprotaujama, kad tuo pirmo eilėje jie siekia sukompromituoti sukliminę Lietuvos vyriausybę; jų padarius nacių kolaborante. Lietuvoj augantis nacionalizmas ir sovietų noras atsispirti JAV-ų kaltinimam žmogaus teisių srityje taip pat gali būti iššaukę dabartinę sovietinę akciją. Valstybės departamentas prašomas keliamus klausimus skubiai iširti, kad būtų sulaukyti nusižengimai JAV-ų administracijų ir kongreso daugelį kartų oficialiai deklaruotai, Pabaltijo valstybių aneksijos nepripažinimo politikai.

Pasiaiškinus kai kuriais kitais rūpimais klausimais, valstybės departamento atstovai pažadėjo kelių savaitių laikotarpy suteikti atsakymus į memorandumu iškeltus klausimus.

A. Gė.

VALDAS C. DUOBA, lietuvių advokatas. 357 Larkfield Road., East Northporth, N.Y. 11731. Tel. 516 368-3740. Namų telefonas vakarais tik išimtiniais atvejais 516 757-2671. New Yorko ofisas Lito pataipose: 86-01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. 212 441-2811.

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių paroduotuvė. Gėlės įvairiom progom. 846-5454. 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni koplyčia, Air-conditioned, A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public, 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUSIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje — OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriusio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SUNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai, Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5156.

### ATIDARYTAS NAUJAS DANTŲ GYDYMO CENTRAS

Dr. Donatas Aleksandravičius,  
Vedėjas

VISA

MASTERCHARGE

METRO DENTAL SERVICE, P.C.

116-06 Myrtle Avenue  
Richmond Hill, N.Y. 11418

Prieinamos kainos, modernūs įrenginiai, patogus privaziavimas Jamaica ir Myrtle Ave. autobusais, atidarytas kasdien vakarais ir šeštadieniais.

SKAMBINTI: (212) 441-0909

Susitarti dėl laiko ir pasitikrinti kainas

Residencinės ir Komerinės Nuosavybės  
Apartmentai • Kondominijai • Nuomavimas

## FLORIDA REAL ESTATE

**Angelė E. Karnienė**  
REALTOR ••• BROKER ••• NOTARY

3701 Gulf Boulevard, St. Petersburg Beach, Fl. 33706  
Telefonas (813) 360-2448. Vakare (813) 345-2738

NEW JERSEY, NEW YORK — "Lietuvos Atsiminimai", šeštad. WEVD 8-9 val. vak. 97.9 FM. Taip pat "Music of Lithuania", trečiad., 6:05-7:00 val. vak., iš WSOU, 89.5 FM. Dr. J. J. Stukas, Dir. adresas: 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Telef. (201) 753-5636.

NEW YORK — NEW JERSEY — Laisvės Žiburys, sekmadieniais 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 212 229-9134.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

## Fasolino MEMORIALS

66-86 80 ST., MIDDLE VILLAGE, QUEENS  
Phones: 326-1282 326-3150

TAI MŪSU VIENIENĖ VIETA — GAUSI PARODŲ SALE

KVEČAS  
JONAS  
1933 + 1976

## VYTIS KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĒKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIENĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE  
2129 KNAPP STREET  
BROOKLYN, N.Y. 11229  
TEL.: (212) 769-3300

Pr.N.

## IŠ PAVERGTO LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

— Lietuvių tautai labai nusi-kaltę, o okupantams daug nusipelnę rašytojas Petras Cvirka (1909-1947) pavergtoje Lietuvoje nuolat ypatingai pagėrimas. Jo tėviškėje Klanguj kaime, Veliuonos vls., yra įrengtas atminimo muziejus. Ten kasmet rengiami specialūs literatūros vakarai. Rugsėjo pabaigoje ten buvo surengtas novelės vakaras. Iškilimams vadovavo poetas A. Mikuta. Savo kūrinius skaitė J. Mikelininkas, V. Dautartas ir A. Tamaliūnas. Koncertavo Kauno dirbtinio pluošto gamyklos vaikų liaudies dainų ansamblis. Buvo atvykę Jurbarko rajono komunistų vadeivos ir administracijos pareigūnai.

— Rugsėjo pabaigoje Vilniuje, Kutuzovo aikštėje, buvo surengta liaudies meno mugė. Spaudoje rašoma, kad buvo net 10 tūkstančių dirbinių. Daugiausia dirbinių pardavimui buvo išstatę Liaudies meno draugija, "Dovanos" susivienijimas ir Dailės fondas. Pirkėjų buvę tiek daug, kad susidariusios eilės. Vilniaus universiteto etnografinis ansamblis ten pat aikštėje surengė koncertą.

— Sov. Sąjungoje yra labai išgarsintas M. Glinkos vardo

muzikinis konkursas. Zymiausi Lietuvos dainininkai yra tapę to konkurso laureatais. Šį rudenį tas konkursas vyksta Gudijos sostinėje Minske. Iš Lietuvos šių metų M. Glinkos konkurse dalyvauja net šeši Vilniaus muzikos konservatorijos studentai ir absolventai: J. Gicevičiūtė, S. Stonytė, L. Domikaitė, A. Markauskas, V. Bakula ir S. Larinas.

— M. K. Čiurlionio kvartetas ir senosios muzikos ansamblis "Musica humana" spalio pradžioje koncertavo "Vaikų muzikos savaitėje" Klaipėdoje ir Klaipėdos bei Šilutės rajonuose. Koncertai buvo skirti moksleiviams. Muzikos kūrinius aiškino muzikologai. Spaudoje rašoma, kad buvo surengta apie 50 koncertų.

— Solistas Virgilijus Noreika, be dainavimo operoje, dažnai rengia ir savo dainavimo recitalius. Spaudoje rašoma, kad neseniai Vilniaus valstybinės filharmonijos salėje V. Noreika dainavo J. Gruodžio, J. Tallat-Kelpšos, A. Kačanausko, K. Kavacko, A. Rubinskeino, S. Rachmaninovo, A. Dargomyžskio, J. Verdžio, R. Leonkavaliio kūrinius. Jam akomponavo P. Jaraminas.

## Iš Liet. Kat. Bažnyčios Kronikos

(atkelta iš 2 psl.)

liesti. Pavogė du kilimus, aukų dėžutę, kitas materialines vertybes. Nusikaltėliai nesurasti.

7. Į Šilalės raj. Upynos bažnyčią 1979.IX.12 įsilaužę nusikaltėliai išnešė tvirtą metalinį tabernakulį su Švč. Sakramentu. Nusikaltėliai neišaiškinti.

8. Du kartus apiplėšta Pagėgių bažnyčia: 1978.V.6 ir 1978.V.30. Nusikaltėliai išaiškinti ir nuteisti (1979.I.29 Šilutėje ir 1979.II.

5 Viešvilės proftechninėje mokykloje Nr. 9).

9. Iš Pajūralio bažnyčios (Šilalės raj.) 1977.VII.26 pagrobtas Švč. Sakramentas. Nusikaltėliai neišaiškinti.

1979.XI.19 kapinėse sunaikinta apie 50 religinių paminklų. Paminklai be religinių ženklų nelieisti. Nusikaltėlių milicija neišaiškino. Tarp kitko, šioje apylinkėje jau senai tarybinių įstaigų pagalba griaujami kryžiai. Pav.: 1964.V.27 ateistinė brigada, iš anksto suplanavusi, sunaikino 13 liaudies meno paminklų. Naikinimo metu žuvo nusikaltimo dalyvis Antanavičius Alfonsas.

1979.III.7 nuo altoriaus nuplėšti pagražinimai. Sugautas nusikaltėlis Ivanas Kestutis (niekur nedirbęs, baigęs vidurinę mokyklą). Tikinčiųjų žiniomis nenubaustas.

10. 1978 m. lapkričio mėn. sunaikinta keliadesimt religinių paminklų Plungės kapinėse. Nusikaltėliai nerasti.

11. Salantai (Skuodo raj.). 1979.VII.17 išplėtos dvi aukų dėžutės. 1979.VI.14 pavogtos maldaknygės. 1980.VIII.29 apšaukti tabernakulio pagražinimai, pavogta angelo statula, 10 sidabrinų žvakidžių. Nusikaltėliai nerasti.

(Bus daugiau)



Vincas ir Barbora Taraškai iš Wickliffe, Ohio, su visa šeima rugpjūčio mėn. lankėsi New Yorke, buvo sustoję pas bičiulius Mattituck, L.I. Atsilankė ir Kultūros Židinį. Čia juos palydėjo E. Baltrūnas iš Brooklyno. Kultūros Židinio kieme prie vienuolyno koplyčios stovi visa šeima: tėvai ir vaikai: Antanas, Petras, Vintas, Motiejus, Viktoras, Veronika ir Pilypas. Visi džiaugiasi lietuvišku reteliu. Clevelande jie yra aktyvūs lietuviškų organizacijų nariai, priklausantys prie lietuvių DMN pagalbos parapijos.









## BOSTONE MIRĖ SOFIJA JASAITIENĖ-LUKAUSKAITĖ

Spalio 21, trečiadienį, 10 v.r. Bostono ligoninėje mirė Sofija Jasaitienė-Lukauskaitė, dr. Domo Jasaičio žmona, agronomė, visuomenininkė. Liko dukra Elena Valiūnienė, gyvenanti New Rochelle, N.Y., ir sūnus dr. Stasys Jasaitis, gyvenęs Bostone, ir visą eilę anūkių.

Kai dr. Jasaitis, dirbęs Tampeje, Fla., pasitraukė į pensiją, atvyko į New Yorką ir apsigyveno Mt. Vernon, N.Y., netoli savo dukros. Dr. Domas Jasaitis mirė 1977 birželio 5. Sofija Jasaitienė tada pamažu ėmė rengtis išsikelti į Bostoną. Ten išsikėlė 1979 lapkričio 18 ir apsigyveno Dorchester, Mass., Bostono priemiestyje.

Sofija Lukauskaitė-Jasaitienė buvo gimusi 1901 kovo 29 Šiauliuose. Jos tėvas Stanislovas Lukauskis buvo žymus advokatas, susipratęs lietuvis, kovotojas dėl lietuvių teisių. Jis Šiauliuose apsigyveno 1899 ir vertėsi advokataūra iki savo mirties, iki 1925. V.22.

Iš pat mažens Sofija įsitraukė į lietuvišką veiklą. Aktyviai reiskėsi, kai vyko Lietuvos nepriklausomybės kovos, kai kraštą buvo užpuolę bermontininkai. Tada ji veikė partizanų stabe Šiauliuose.

Šiaulių gimnaziją baigė 1919. Išvyko studijuoti į Berlyną, kur 1923 baigė agronomiją žemės ūkio aukštojoje mokykloje. 1924 gyvulininkystę ir kooperaciją studijavo Danijoje.

Studijuodama Berlyne, pirminkavo lietuvių studentų socialistų draugijai.

Grįžusi į Lietuvą, apsigyvenusi Šiauliuose ir, ištekęsi už dr. Domo Jasaičio, įsijungė į visuomeninę veiklą. 1925-26 buvo Šiauliuose gyvulininkystės instruktorė, organizavo pirmą Lietuvos gyvulininkystės parodą Šiauliuose ir vadovavo organizaciniam komitetui. Ta paroda buvo 1926. Tais pačiais 1926 suredavo kalendorių — ūkininko vadovą. Buvo ilgametė Gyvulių globos draugijos Šiaulių skyriaus pirmininkė ir cent-

ro valdybos narė, Šiaulių miesto ir apskrities Ligonijų kasos narė. 1926-1940 Lietuvos Vaiko draugijos Šiaulių skyriaus pirmininkė ir centro valdybos narė. Vokietijoje 1947-1950 Lietuvos Raudonojo Kryžiaus vyr. moterų komiteto pirmininkė.

Vokietijoje, Esslingene, 1947 drauge su dr. Marija Žilinskiene, Birute Nėvickiene ir su keliomis kitomis veikejom įkūrė Pabaltijo Moterų Tarybą.

Į Ameriką atvyko 1950. Pradžioje gyveno Gaylor Farms, Conn., kur dr. Jasaitis dirbo džiovininkų sanatorijoje. 1953 persikėlė į Tampa, Fla., kur vyras dirbo džiovininkų sanatorijoje.

Velionė Sofija Jasaitienė visą laiką domėjosi lietuvišku gyvenimu, lietuviška kūryba, džiūgėsi kiekvienu pasisėkimu, buvo uoli Darbininko skaitytoja, atsiųsdavo visokias iškarpytas, atsiųsdavo laiškų ir įvairių sugestijų. Buvo malonaus būdo ir išmintinga moteris.

Lietuvoje liko jos sesuo Halina Poškienė-Lukauskaitė, poetė ir Sibiro tremtinė, Sibire išbuvus 11 metų, disidentė, kietai kovojanti už žmogaus teises ir prieš okupantą, Helsinkio grupės narė. Abi seserys susirašinėjo. Tų laiškų įdomesnes vietas visada perduodavo Darbininko redakcijai.



### Knygos pristatymas

Jono Vizbaro premijuotos knygos "Alšėnų kunigaikštystė" pristatymas įvyks lapkričio 8 (ne lapkričio 22, kaip anksčiau buvo skelbta), sekmadienį, 3 val. popiet Tautinės Sąjungos namuose. Pristatymą ruošia L.M. Klubų Federacijos Bostono klubas. Autorių ir jo knygą pristatys Elena Vasyliūnienė, ištrauką iš veikalo skaitys aktorė Aleksandra Gustaitienė. Autorius kalbės tema "Moterys Lietuvos istorijos kovoje". Po programos kavutė.

Rimas Ignaitis yra baigęs garų MIT institutą Bostone ir yra kompiuterių inžinierius. Jis turi savo privačią kompiuterių įmonę. Dabar jis savo įstaigą perkėlė į nuosavus namus netoli MIT instituto. Jo adresas yra: 17 Linden Street, Boston, Mass. 02134. Tel. 617 787-5013. Jis yra sūnus Filomenos ir Andriaus Ignaičių, kurie gyvena Woodhaven, N.Y.

Šiais metais ji paminėjo 80 metų sukaktį, kukliai, be triukšmo, visiem dėkodama už jos prisiminimą.

dailininko Jonyno darytų ekslibrių.

Eklibris atlieka daug sudėtingesnę vaidmenį, negu tik ženklinamas knyga. Iš ekslibrių galim sužinoti istoriją, charakterių tų asmenų, kuriems jie daryti. Yra ironiškų ekslibrių. Šiandieną kreipiamas dėmesys į meninę ekslibrių vertę, nes jie ne tik ženklinami, bet ir puošia knygą. Ekslibrių tyrinėjimas yra paplėtęs po visą pasaulį; yra tarpgautiniai ekslibristų kongresai, ir ieškojimas senų ekslibrių eina sparčiai.

Prelegentas savo paskaitą pajairino skaidrėmis; tai sudarė gerą įspūdį. Čia pat vyko ekslibrių paroda, kurioje žitrovas galėjo pamatyti ekslibrių formas, spalvas ir jų dydį.

Parodą ir paskaitą ruošė Lietuvių Tautodailės Instituto Bostono skyrius, kurio siela ir vadovaujama ranka yra Ina Nenortienė. Paskaita vyko Piliečių klube, antro aukšto salėje.

ELV.

### BOSTONO PARENGIMŲ KALENDORIUS

Spalio 31 lituanistinės mokyklos metinis balius So. Bostono Lietuvių Piliečių dr-jos salėje.

Lapkričio 15 — bazaras Šv. Petro lietuvių parapijos parėmimui. Visi lietuviai kviečiami prisidėti prie šio bazaro pasisekimo rankdarbiais ir kitokiomis dovanomis.

Martyno Jankaus šauliai ruošia banketą lapkričio 21, šeštadienį, 6:30 val. vak. Sandaros salėje, 30 Interval St., Brocktone.

Kardinolas Medeiros aukos mišias Šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje So. Bostone lapkričio 22, sekmadienį, 10:15 val. ryto.

Gruodžio 13, sekmadienį, 4 val. popiet tradicinė kalėdinė vakaronė — kūčios Lietuvių Piliečių klubo salėje. Ruošia Moterų Federacijos Bostono klubas.

**LAISVĖS VARPAS** Sekmadieniais 11:30-12:10 val. 740 banga iš WCAS 12:10-1:00 val. 1460 banga iš WBET Vedėjas Petras Viščiūnas 173 Arthur St., Brockton, MA 02402 Telef. (617) 586-7209

**BOSTON, MASS. — WLYN 1360 bangos sekm. nuo 1 iki 1:30 val. Veda S. ir V. Minkai, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Telef. 268-0489. Parduodamas Darbininkas. Dėdels lietuviškų knygų pasirinkimas.**

— Dr. Mikas Pakštys iš New London, Conn., rugsėjo mėn. skaitė paskaitą tarptautinėje mokslinėje konferencijoje Swansea universitete, Anglijoje. Taip pat tarėsi jūros laivų dinamikos klausimais Lloyds firmoje Londone. Dr. Pakštys dėsto jūrų inžineriją Connecticut universitete, jūrų mokslų institute. Šioj kelionėj dr. Pakštys irgi rinko medžiagą savo paskaitai, kurią skaitys IV Mokslo ir kūrybos simpoziume lapkričio 28 Chicagoje. Jo paskaita aptars ribotų elementų apskaičiavimo metodus vibrotechnikoje.

*Pakeitęs adresą, neužmiršk pridedti senojo.*

**Paminėta tautos šventė**  
LB Bostono apylinkės rengtas Tautos šventės minėjimas rugsėjo 13 pradėtas mišiomis Šv. Petro ir lietuvių parapijos bažnyčioje So. Bostone. Skautai, šauliai, vyčiai ir kitos organizacijos dalyvavo su vėliavomis. Per mišias giedojo solistė Birutė Aleksaitė. Po mišių parapijos salėje Bronės Kuodienės ir Adelės Povilavičienės visi buvo pavaišinti kava ir pyragaičiais.

3 val. popiet So. Bostono Lietuvių Piliečių Dr-jos salėje minėjimui vadovavo Aidas Kupčinskas. Inešus vėliavas, maldą sukalbėjo kleb. kun. Albertas Kontautas.

Pagrindinę kalbą pasakė svečias iš Worcesterio Stasys Rudys. Jo kalba buvo trumpa, kondensuota, aktuali ir įdomi.

Joe Casper — Juozas Kasperas, kandidatuojujas į Bostono miesto tarybą, pasisakė, kad jis remia prez. Reagano darbus, yra konservatyvus ir kvietė lietuvius rinkimų metu balsuoti už jį. Laikas ir lietuviams eiti į politiką.

Po pertraukos meninė daly solistė Birutė O. Aleksaitė, akomponuojant komp. Jeronimui Kačinskui, padainavo: Visur tylu, Oi greičiau, Au per naktį ir Rūtėlės ariją iš operos Jūratė ir Kastytis. Priedo padainavo Mano protėvių žemė.

Programos vedėjas LB Bostono apylinkės vardu padėkojo programos atlikėjams ir vaišių rengėjoms.

Komp. Jeronimui Kačinskui skambinant, buvo sugiedoti Amerikos ir Lietuvos himnai.

Po programos vaišių metu buvo renkami parašai po petiečių pop. Jonui Pauliui II dėl arkivyskupo Jurgio Matulaičio beatifikacijos bylos pagreitinimo.

### Kas yra ekslibris?

Buvo įdomu klausytis dr. Vitolio Vengrio paskaitos "Kas yra ekslibris". Dr. Vengris gavo doktoratą iš veterinarijos. Dabar jis dirba Washington, virusų tyrimo srityje. Savo laisvalaikį šis mokslininkas skiria kitai įdomiai sričiai — ekslibriams.

Eklibris yra knygos ženklas. Tai lyg antspaudas.

Pirmas ekslibris, seniausias, rastas mūsų tyrinėtojų, yra Egipto karalių, gyvenusių prieš 3000 metų. Viduramžiais knygos buvo ne tik ženklinamos, bet ir pririšamos grandinėmis prie sienų. Prie jų buvo net tokie užrašai: "Kas tos knygos neatiduos, į pragarą nuvažiuos".

Eklibriai buvo rašomi lotynų kalba ("ex libris"). Juose buvo ponų herbai ir karalių insignijos. Jie daugiausia buvo kuriami 16-17 amžiuje. Vokiečių dailininkas Duerer padarė 20 ekslibrių. Rusijoj eklibriai pasirodė 17 amžiuje. Didžiosios revoliucijos metu Prancūzijoj išnyko heraldiniai eklibriai. Eklibrius kūrė impresionistas Claud Mone, surrealistas Salvador Dali, nevenė jų ir žymusis Picasso.

Prelegentas didesnę dalį savo paskaitos skyrė Lietuvos eklibriams. Vienas iš jų turi 1518 metų datą; dabar jis Leningrade. Kalbėjo apie vyskupo Alšėniškio, Radvilų heraldinius eklibrius. Įdomūs yra eklibriai Radvilų knygų, dovanotų Karaliaučiaus universitetui. Pirmas eklibrių tyrinėtojas Lietuvoje buvo prot. Paulius Galaunė. Yra likęs Čiurlionio eklibris. Eklibrius kūrė Dobužinskis. Burba padarė eklibrį Antanui Smetonai. Yra ir



Bostono vyrų tinklinio komanda Grandis. Komandos kapitonas Ed. Auštras stovi vidury su kamuoliu. Nuotr. L. Tamošaitis

### A.A. SOFIJAI JASAITIENEI

mirus, dukrai Elenai Valiūnienai ir sūnui dr. Stasiui Jasaičiui su šeimomis bei kitiems artimiesiems gilia užuojautą reiškia ir kartu liūdi

*Leonilda ir Juozas Giedraičiai*

### A.A. SOFIJAI JASAITIENEI

mirus, sūnui dr. Stasiui Jasaičiui ir jo šeimai liūdesio valandoje gilia užuojautą reiškia

*Genė ir Apolinaras Treiniai*

### SOFIJAI JASAITIENEI

mirus, dukrai Elenai Valiūnienai, sūnui Stasiui Jasaičiui ir jų šeimoms jų liūdesio valandoje nuoširdžiai užuojautą reiškia

*Aleksandra ir Juozas Kazickai*

### Brangiai draugei

### SOFIJAI JASAITIENEI

mirus, jos dukrą Eleną, sūnų Stasį, jų šeimas, visus artimuosius gilia užjaučia

*Vincė Jonuškaitė-Zauniene  
Giedrė Zauniatė*

### Mūsų mylimai

### SOFIJAI JASAITIENEI

mirus, dukrą Eleną Valiūnienę ir sūnų dr. Stasį Jasaitį su šeimomis nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

*Dr. Stephen ir Gražina Laurens*

### Brangiai Motinai

### SOFIJAI JASAITIENEI

mirus, dukrai Elenai Valiūnienai ir sūnui dr. Stasiui Jasaičiui gilia užuojautą reiškia

*Felė ir Algis Jasaičiai*

### Stiprių politinių įsitikinimų tautietei

### SOFIJAI JASAITIENEI

mirus, jos sūnų dr. Stasį Jasaitį, dukrą Eleną Valiūnienę su šeimomis nuoširdžiai užjaučiu.

*Jonas P. Lenkajtis*

### Šiaulių labdaros švyturiui

### A.A.

### SOFIJAI LUKAUSKAITEI-JASAITIENEI

amžinai užgesus, didžios širdgėlos ištiktus Jos dukrą Eleną, žentą dr. Kęstutį Valiūną ir visus Vellonės artimuosius gilia užjaučiame

*Valerija ir Bronius Nemickai*

### A.A.

### SOFIJAI JASAITIENEI

mirus, dukrą Eleną Valiūnienę, sūnų dr. Stasį Jasaitį ir jų šeimas nuoširdžiai užjaučia

*Marija Lušienė  
Emilija Vainauskienė*

### Mylimai Motinai

### A.A.

### SOFIJAI JASAITIENEI

mirus, dukrai Elenai Valiūnienai, sūnui dr. Stasiui Jasaičiui ir jų šeimoms reiškiamo gilia ir nuoširdžiai užuojautą

*Dr. Aldona Birutienė  
ir sūnūs su šeimomis*

### A.A.

### SOFIJAI JASAITIENEI

mirus, skaudaus liūdesio ištiktus jos dukrą Li Valiūnienę, sūnų Stasį Jasaitį, jų šeimas ir jos seserį Hanę Poškienę Lietuvoje nuoširdžiai užjaučia

*Stepas ir Aldona Mackevičiai*

# DARBININKAS

**NEW YORK**

Redakcija ..... (212) 827-1352  
 Administr. .... (212) 827-1351  
 Spaustuvė .... (212) 827-1350  
 Vienuolynas .. (212) 235-5962  
 K. Ž. salė .... (212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.  
 BROOKLYN, N.Y. 11207

Kultūros Židiny šį savaitgalį: spalio 31 ir lapkričio 1 — tautodailės paroda. Bus išstatyti dail. Anastazijos Tamošaitienės tautiniai drabužiai, juostos, kilimai. Dalyvauja visa eilė kitų audėjų. Paroda užima visą Kultūros Židinį.

**Petras Pusnikas**, prisimindamas savo brolio Kazimiero 15 metų nuo mirties sukaktį, Darbininko spaudos reikalams paremti paaukojo 110 dol. Darbininko administracija už šią dosnią auką nuoširdžiai dėkoja.

**JAV LB tarybos sesijoje**, kuri vyko spalio 24-25 Bostone, iš New Yorko dalyvavo: Aleksandras Vakselis, Romas Kezys, Kęstutis Miklas, Vladas Sidas. Iš New Jersey — Antanas Masionis, Danguolė Didžbalienė, Kazys Jankūnas, dr. Valentinas Šernas.

**N.Y. ateitininkų metinė šventė** bus lapkričio 14-15. Šeštadienį vyks egzaminai kandidatams. Popiet bus pokalbiai moksleiviams ir studentams. Vakare visi dalyvauja Laisvės Žiburio koncerte ir šokuose. Sekmadienį mišios 11 val. Apreiškimo parapijos bažnyčioje. Dalyvauja uniformuoti ir su vėliavomis. Tuo po sumos parapijos didžiojoje salėje bus iškilmingas posėdis. Jaunimas duos žodį ir atliks trumpą meninę programą. Visas rytinio pakraščio jaunimas, moksleiviai ir studentai, kviečiami rezervuoti šį savaitgalį kelionei į New Yorką.

**Vietoje gėlių prie Sofijos Jasošaitienės karsto** Janina ir Anicetas Simučiai ir Elena Čiurlienė aukoja Tautos Fondui 50 dol.

**Aktorius Vitalis Žukauskas** spalio 31 vyksta į Montrealį, kur tuo metu svečiuojasi Hamiltono teatras Aukuras. Ten bus suvaidinta B. Pūkelevičiūtės "Antroji Salomėja painingose". Jis ten suvaidins daktaro vaidmenį. Lapkričio 1 jau bus Worcesteris, Mass., Liet. Bendruomenės rengiamame vakare ir ten vienas atliks humoristinę programą.

**Sofija Kačinskienė**, iš Sunny Hills, Fla., atvyko savaitei pasisvečiuoti New Yorke ir aplankyti savo bičiulius. Sustojo pas Rastenių Woodhavene. Atgal išvyksta spalio 29. Henrikas, dramaturgas aktorius, ir Sofija Kačinskai anksčiau gyveno New Yorke. Į Sunny Hills, Fla., išsikėlė 1979 liepos mėn. pabaigoje.

**Kompozitoriui Vytautui Bacevičiui**, mirusiam prieš 10 metų, spalio 31, šeštadienį, 1 val. popiet Cypress Hills kapinėse, Laurel Green sekcijoje, dedikuojamas paminklas. Paminklą pastatė specialus komitetas. Inicijavęs ėmėsi Elena Bublaitienė. Vėliau prie komiteto prisidėjo ir Lietuvos Darbininkų Draugijos 7 kuopa, kuriai pirmininkauja Bronė Spūdienė. Paminklo statymo komitetas kviečia visuomenę gausiai dalyvauti.

**Vytautas Kerbelis**, muzikas, Vargonininkų-Muzikų Sąjungos pirmininkas, dalyvaus kompozitoriaus V. Bacevičiaus paminklo dedikacijoje spalio 31 ir pasakys kalbą.

**Povilas Ališauskas** serga ir guli ligoninėje. Jam praeitą savaitę padaryta operacija.

**N.Y. vyrų choras Perkūnas** lapkričio 7, vyksta koncertuoti į Hartfordą, į metinę lietuvių klubo šventę.

**Kun. Kazimieras Pugevičius** spalio 23, penktadienį, 10 v.r. kalbėjo 9 kanale, Straight Talk programoje. Joje buvo trys dalys. Pirmą dalį — apie Lenkijos padėtį ir jos darbininkų judėjimą. Tada kun. K. Pugevičius 20 minučių kalbėjo apie dabartinę padėtį Lietuvoje, kaip ten persekiama religija, kaip tauta kenčia didelę priespaudą.

**Vėlinės švenčiamos** lapkričio 2, pirmadienį. Vėlinių išvakarėse, lapkričio 1, Visų Šventųjų dieną, 7 v.v. Apreiškimo parapijos bažnyčioje bus gedulingi mišparai. Po mišparų — procesija. Bus meldžiamasi už mirusius parapijos kunigus, parapijos geradarius, už mirusius gimines ir skaiestykloje kenčiančias vėles.

**Vargonų koncertas** bus lapkričio 22, šv. Cecilijos dieną, Apreiškimo parapijos bažnyčioje, 4 v. popiet. Programą atliks muzikas Jonas Žukas, buvęs Kauno konservatorijos vargonų klasės profesorius, baigęs vargonų klasę Paryžiuje pas pasaulio garsenybę vargonų profesorių Marcel Dupre.

**Vėlinių dieną** Apreiškimo parapijos bažnyčioje mišios bus pradėtos 7:30 v.r. ir bus laikomos be pertraukos iki 9 val. Koncelebracinės mišios bus 9 v.

**Dail. Prano Lapės paroda** bus lapkričio 7-8 Kultūros Židinio mažojoje salėje. Šeštadienį, atidarymo vakarą, jis pats kalbės apie lietuviškus dailės terminus, kas yra menas. Sekmadienį 2 val. kalbės, kaip jis dėstė meną įvairiose mokyklose. Taip pat rody skaidres. Į šią paskaitą ypač kviečiamas jaunimas. Parodą rengia ir globoja N.Y. vyr. skaučių židiny Vilija.

**Moksleivių ateitininkų vadovų kursai** įvyko spalio 9-12 Putname. Juos pravedė kun. Stasys Yla. Buvo suvažiuavę 30 moksleivių iš rytinio pakraščio ir Montrealio. Dalyvavo ir MAS centro valdybos atstovas Linas Palubinskas iš Chicago.

**Lietuvos kariuomenės šventė** minima lapkričio 22. Pamaldos Apreiškimo parapijos bažnyčioje bus 11 val. Po jų minėjimas parapijos salėje.

**Apreiškimo parapijos bingų žaidimo** talkininkai spalio 23, penktadienį, buvo pakviesti į Durows restoraną vakarienei ir pavaišinti. Viso dalyvavo apie 35 talkininkai.

**Elizabeth, NJ**, spalio 3 vykusiam Tautos šventės minėjime parapijos salėje buvo sukeisti vyriški apsiaustai. Per klaidą apsiaustą sukeitęs prašomas skambinti J. Švedui — tel. 965-0518.

**Kultūros Fondo** valdyba dėkoja V. Šližienei už jos talką M. Nisko koncerto metu ir atsi-prašo, kad jos pavardė buvo praleista virtuvės šeiminkinių sąrašė pereitą Darbininko laidoj.

**Jau dabar Kasoje** duodama 9% palūkanų už paprastas taupomasias sąskaitas, o bankai pradės duoti tik 5.75 iki 6% už tokias pat santaupas. Nėra jokios abejonės, kad taupyti apsimoka tikrai Kasos Kredito Unijoje, kur nuošimčiai yra daug didesni, santapos yra valdžios įstaigų apdraustos iki 100,000 dolerių ir visiems nariams yra suteikiami įvairūs finansiniai patarnavimai. Taupymo sąskaitas Kasoje gali atidaryti lietuviai ne tik iš Amerikos, bet ir iš viso pasaulio. Rašykite arba skambinkite į Kasą: 86-01 114th Street, Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. 212 441-6799.

**MONY** — Dr. M. Siemoneit, lietuvis, draudžia sveikatą, nedarbingumą, pensijas, gyvybę. (N.Y., N.J. ir Conn.) Apsidrausdami pas jį, sutaupysit 30%-50% premijos mokėjimą. Draudimo įvairios grupės, kurias galite pasirinkti. Skambinti dieną: 201 964-3500. Vak., savaitgaliais: 201 654-3756.

## NAUJI METAI KULTŪROS ŽIDINYJE

Kultūros Židinio valdyba savo posėdyje spalio 19 aptarė detales dėl Naujųjų Metų sutikimo baliaus gruodžio 31 Kultūros Židinyje. Nepaisant to, kad paskutiniaisiais metais šios Naujųjų Metų sutikimo balius lydėjo nesėkmė, KŽ valdyba imasi šio darbo su entuziazmu ir tikisi didelio pasisekimo. Šokiam muziką atliks estradinis vienetas Jinai ir trys gintarai, palydint profesionalų orkestrui. Šis vienetas taip pat atliks ir meninę programą. Lėjimo auką į Naujųjų Metų sutikimo balių bus 15 dol. KŽ Valdyba kviečia Didžiojo New Yorko apylinkės lietuvius šiais metais ruošti gausiai dalyvauti Naujųjų Metų sutikimo balių lietuviškoje pastogeje. Ypatingai kviečiamas jaunimas, nes jaunimui čia pramatoma speciali programa, šalia standartinių linksmybių tokiuose pobūviuose.

## KĄ MATYSIME DAIL. ANASTAZIJOS TAMOŠAITIENĖS PARODOJE?

Susiorganizavęs Tautodailės Institutas praeitų metų spalio 18 ir 19 Kultūros Židinyje buvo surengęs didžiulę tautodailės parodą, kurią aplankė per 750. Parodoje dalyvavo Montrealio audėjų grupė. Dalyvavo visa eilė meistrų su savo įvairiais darbais.

Šių metų parodai pasisekė pakviesti žymiąją tautinių drabužių kūrėją, lietuviškų kilimų, juostų audėją dail. Anastaziją Tamošaitienę, kuri su savo vyrų

**P. Baltakis** iš Silver Springs, Md., mokėdamas metinę Darbininko prenumeratą, prisiuntė 50 dol. auką. Darbininko administracija nuoširdžiai dėkoja spaudos rėmėjui.

**Pakeitęs adresą, neužmiršk** pridėti ir senojo.



Dail. Anastazija Tamošaitienė audžia. Jos sukurtų tautinių drabužių, kilimų, juostų paroda rengiama Kultūros Židiny spalio 31 ir lapkričio 1. Drauge su ja dalyvauja visa eilė kitų liaudies meno kūrėjų. Parodą rengia Tautodailės Institutas.

Antanu Tamošaičiu taip nuoširdžiai ir atsidėję puoselėja lietuviškojo tautinio meno tradicijas, rūpinasi to meno populiarinimu. Jų iniciatyva ir buvo suorganizuotas Lietuvos Tautodailės Institutas, kuris savo skyrius turi Chicagoje, Philadelphijoje, Bostone, New Yorke, žinoma, ir Toronte.

Tie skyriai rengia tautodailės parodas, organizuoja audimo kursus, pasikviečia visa eilę žymių specialistų. Tuo pakelia audimo lygį ir išmoko naujų audėjų.

Anastazija Tamošaitienė yra pasižymėjusi tautinių drabužių audėja. Tie jos drabužiai pasižymi spalvinės gamos atbaigtu išlaikymu. Jie yra stilingi. Ji puikiai pažįsta etnografinius viene-

tus ir pagal juos sukuria visai naujus drabužius.

Pagarsėjo ir savo sukurtais austais kilimais. Vieni jų yra išaugę iš lietuviškos tematikos, o kiti pereina į abstraktą. Yra kilimų, kur įvedama grynai lietuviška ornamentika, dažnai paimta iš prijuosčių.

Sukūrė ji ir gražiausių juostų. Jai teko parengti ne vieną audėją. Tai šiai parodai pasikvietė visą jų eilę. Kas jos tokios, prašau pažiūrėti į skelbimą.

Dar bus ir sidabro dirbinių, gintaro. Daug ką bus galima nusipirkti. Taip pat žemutinėje salėje veiks lietuviška virtuvė ir baras.

Reikia tikėtis, kad ir šiemet šią parodą aplankys rekordinis žmonių skaičius, nes tai tikrai reta ir brangi tautodailės paroda. (p.j.)

## DAIL. PRANO LAPĖS PARODA

bus lapkričio 7-8 Kultūros Židinyje

**Paroda lankoma:** šeštadienį nuo 1 val. iki 9 v.v. sekmadienį — nuo 12 val. iki 8 v.v.

**Parodos atidarymas ir dail. Pr. Lapės paskaita** šeštadienį 7 v.v.

**Sekmadienį — 2 val. dail. Pr. Lapės paskaita su skaidrėmis**

**Parodą rengia ir visus atsilankyti kviečia**

N.Y. VYR. SKAUČIŲ ŽIDINYS  
 VILIJA

## DAIL. ANASTAZIJOS TAMOŠAITIENĖS PARODA



spalio 31 ir lapkričio 1 vyksta Kultūros Židiny

Juostos, priejuostės, tautiniais motyvais kilimai, tautiniai drabužiai, audiniai, dail. Antano Tamošaičio gravjūros, paskaita apie kilimus ir skaidrės.

**BE JOS, DAR PARODOJE DALYVAUJA:**

Aldona Veselkienė, Genovaitė Mačiūnienė, Kristina Pikūnaitė, Antanina Baltrušaitytė, Gražina Urbonienė, Marija Girčienė, Alė Mačiūnienė, Gema Kreivėnaitė, Aušra Bagdonavičiūtė, Danutė Pliuškonytė, Irena Matonienė, Danutė Surdėnienė, Vytautas Surdėnas, Norbertas Lingertaitis, Birutė Batraks, Giedrė Kulpienė. — Visus juos pakvietė A. Tamošaitienė

**PARODA LANKOMA:**

šeštadienį, spalio 31, nuo 1 v. popiet iki 10 val. sekmadienį, lapkričio 1, nuo 12 val. iki 6 v.v.

Baras. Lietuviški valgiai.

**IŠKILMINGAS PARODOS ATIDARYMAS** — šeštadienį 7 v.v. Po atidarymo — A. Tamošaitienės pagerbimo vaisės

**PASKAITA** apie kilimus ir skaidrės — sekmadienį 2 val. popiet

Parodą ruošia ir visus atsilankyti kviečia

TAUTODAILĖS INSTITUTAS

## LAISVĖS ŽIBURYS

kviečia visuomenę į tradicinį RUDENS KONCERTĄ — BALIŲ

šeštadienį, lapkričio 14 d.

Kultūros Židinyje, 341 Highland Blvd.,

Brooklyn, N.Y.

Pradžia 7 val. vak. punktualiai

Programoje: tautinis meno ansamblis

## GRANDIS IŠ CHICAGOS

atlieka stilizuotų ratelių pyne "Kai aš šokau su šelmiu berniuku..."

Ansamblio vadovė ..... Irena Smielliauskienė  
 Akordeonistas ..... Ažuolas Stelmokas  
 Pranešėjas ..... Valdemaras Šadauskas  
 Scenos asistentai ..... Linas Kučas, Rasa Plioplytė

Po koncerto šokiam gros

## STELMOKO ORKESTRAS IŠ CHICAGOS

Valgių ir gėrimų bufetai visose Kultūros Židinio salėse

Turtinga loterija

Baliui stalus iš anksto galima užsisakyti pas Birutę Labutienę (212) VI 7-5550

Visos vietos numeruotos. Bilieto kaina 7 dol. Jaunimui iki 15 metų — 5 dol., gaunami tik prie lėjimo.

Patartina bilietus įsigyti iš anksto paštu arba pas platintojus. Paštu: čekį atitinkamai sumai ir sau adresuotą su pašto ženklų voką siųsti Lithuanian Radio Club vardu 217-25 54 Ave., Bayside N.Y. 11364.

PLATINTOJAI:

**NEW JERSEY:**  
 B. P. Macijauskas 998-6797; 892-6415  
 K. Pralėika 256-5224

Ž. Jurlenė 441-7831  
 E. Kezlenė 296-0798  
 R. Kezys 769-3300; 229-9134  
 G.S. Kudirka 235-0724  
 B.V. Labutis VI 7-5550  
 M. Šalinskienė 296-2244  
 V. Vasikauskas VI 7-1286

**NEW YORK:**  
 N. P. Baltrušionis AX 7-0991  
 A. Diržys 296-7385

Visus atsilankyti kviečia

105.9 FM SEKMADIENIAIS 9-10 VAL. RYTO

LAISVĖS ŽIBURIO  
 RADIJA S